

Elokuvia Maailman kulttuurit kohtaavat -moduuliin

Elokuvan avulla voi hyvin kurkistaa muiden kulttuurien maailmaan.

1) Elokuvan katsominen yhdessä elokuvateatterissa tai luokassa

Elokuvateattereissa pyörii usein elokuvia, jotka sopivat moduulin teemaan. Elokuva voidaan käydä katsomassa yhdessä. Elokuva voidaan myös tilata koululle katsottavaksi. Elokuvasta voidaan keskustella koko ryhmän kanssa opettajajohtoisesti tai opiskelijoiden muodostamissa pienissä ryhmissä.

2) Elokuvan katsominen kotona

Opiskelijat katsovat kotonaan pareittain tai yksin eri kulttuurien elokuvia. Esimerkiksi Yle Areenassa pyörii aina välillä kurssin teemaan liittyviä elokuvia. Opiskelijat voivat katsoa elokuvia myös suoratoistopalveluista.

Opiskelijat esittelevät katsomansa elokuvan muille suullisesti, kun moduulissa käsitellään kyseistä kulttuuria.

Suullinen esitys vieraan kulttuurin elokuvasta

1. Pyri esitykseen, jonka kesto on 10–15 minuuttia.
2. Kerro elokuvan perustiedot ja keskeinen sisältö. Älä referoi juonta liian yksityiskohtaisesti, vaan keskity kulttuurista ja kulttuurieroista kertoviin kohtiin.
3. Käsittele esityksessä esimerkiksi seuraavia teemoja:
 - tapakulttuuri
 - naisen asema
 - perhe
 - suhtautuminen muihin kulttuureihin
 - uskonto
 - taide
 - kulttuurien kohtaaminen: miten kohtaaminen kuvataan?
 - vieraan kulttuurin historian merkittävimmät vaiheet
 - elokuvan tyyli: erot ja yhtäläisyydet länsimaisiin elokuviin

4. Valitse kulttuuria hyvin havainnollistava kohtausta ja perustele valintasi.
5. Pohdi elokuvaa myös lähdekriittisesti.
6. Perustele, miksi elokuva kannattaa katsoa, vaikka se olisikin tyyliltään vieras.

Ohjeita voi pitää suuntaa antavina suullisen esitelmän tekoon – ei ole yhtä oikeaa tapaa tehdä suullista esitelmää.

Elokuvia kulttuureista

Alla on esimerkkejä eri kulttuureja käsittelevistä elokuvista.

On hyvä muistaa, että muissa kulttuureissa tehdyt elokuvat eroavat joskus paljonkin tyypillisistä länsimaisten elokuvien standardeista.

Alkuperäiskulttuurit

Valasratsastaja (Uusi-Seelanti, Saksa 2002)

Ohjaus: Niki Caro

Kesto: 101 min

Aihe: Tarina kertoo työstä, valaista ja maoriperinteistä.

Varastetut lapset (Australia 2002)

Ohjaus: Phillip Noyce

Kesto: 94 min

Aihe: Tositapahtumiin perustuva 1930-luvun Australiaan sijoittuva tarina puoliverisistä aboriginaalien ja valkoisten lapsista, jotka karkaavat valkoisten ylläpitämältä leiriltä. Leireillä lapsia valmistellaan rodunjälöstykseen, jossa puoliverisiä yritetään muuttaa valkoisiksi.

Aasia

Gandhi (Iso-Britannia, Intia 1982)

Ohjaus: Richard Attenborough

Kesto: 183 min

Aihe: Dokumentin tavoin kuvattu, dramatisoitu Mahatma Gandhin elämäntarina. Gandhin elämän lisäksi elokuva kertoo Intian itsenäistymiskehityksestä.

Lounasrasia (Intia, Yhdysvallat, Saksa, Ranska 2013)

Ohjaaja: Ritesh Batra

Kesto: 105 min

Aihe: Elokuva kuvaa intialaista arkista elämää eläköityvän virkamiehen kautta. Hän saa väärän lounaslaatikon, joka on tarkoitettu naisen aviomiehelle. Virkamies ja nainen alkavat käydä kirjeenvaihtoa lounaslaatikoiden välityksellä.

Keisari ja salamurhaaja (Kiina 1998)

Ohjaaja: Chen Kaige

Kesto: 161 min

Aihe: Kiina yhdistyy keisari Ying Zhengin johdolla 200-luvulla eaa.

Hero (Kiina 2002)

Ohjaus: Zhang Yimou

Kesto: 99 min

Aihe: Salamurhia ja taisteluja Kiinan yhdeksi kokonaisuudeksi yhdistäneen keisari Qinin aikakaudella 220-luvulla eaa.

Kultaisen kukan kirous (Hongkong, Kiina 2006)

Ohjaus: Zhang Yimou

Kesto: 114 min

Aihe: Traaginen tarina 900-luvun Kiinan Tang-dynastian ajan keisariperheestä sekä hovijuonittelusta, vallasta ja intohimoisesta rakkaudesta.

Viimeinen keisari (Italia, Iso-Britannia, Yhdysvallat 1987)

Ohjaus: Bernardo Bertolucci

Kesto: 160 min

Aihe: Elokuva käsittelee Kiinan viimeisen keisarin elämää ja samalla Kiinan 1900-luvun historiaa.

Poika ja viulu (Kiina 2002)

Ohjaus: Chen Kaige

Kesto: 118 min

Aihe: Köyhä ja maalta kotoisin oleva yksinhuoltajaisä tuo poikansa Pekingiin oppimaan viulunsoittoa.

Isänsä poika (Japani 2013)

Ohjaus: Hirokazu Kore-eda

Kesto: 120 min

Aihe: Kiireinen arkkitehti-isä saa tietää poikansa täyttäneen seitsemän vuotta, että vauvat

ovat vaihtuneet synnytylaitoksella. Elokuva kertoo yhden perheen kiireisestä elämästä Tokion keskustassa ja toisen perheen yksinkertaisesta elämästä esikaupungissa.

Kagemusha – varjokenraali (Japani 1980)

Ohjaus: Akira Kurosawa

Kesto: 180 min

Aihe: 1500-luvun Japaniin sijoittuva eepinen samurai-draama.

Ran (Japani, Ranska 1985)

Ohjaus: Akira Kurosawa

Kesto: 162 min

Aihe: Elokuva kertoo feodaaliajan Japanin valtataisteluista.

Seitsemän samuraita (Japani 1954)

Ohjaus: Akira Kurosawa

Kesto: 207 min

Aihe: Tarina keskiaikaisesta japanilaisesta kylästä, joka palkkaa samurai-joukon puolustamaan kyläänsä rosvojoukoilta.

Tabu (Japani 1999)

Ohjaus: Nagisa Ōshima

Kesto: 99 min

Aihe: Tarina Japanin avautumisesta 1800-luvun puolivälissä, jolloin länsimaiset vaikutteet tulevat Japaniin ja Tokugawa-suvun valta alkaa rakoilla.

Viisi vuodenaikaa (Etelä-Korea, Saksa 2003)

Ohjaus: Kim Ki-duk

Kesto: 103 min

Aihe: Elokuva kertoo tekojärvellä vuoristossa kelluvasta buddhalaistemppeleistä ja kärsivästä miehestä, joka elää Buddhan oppien mukaan.

Lähi-itä

Persepolis (Ranska, Iran 2007)

Ohjaus: Marjane Satrapi, Vincent Paronnaud

Kesto: 97 min

Aihe: Animaatioelokuva, joka on Marjane Satrapin omaelämäkerrallinen kasvukertomus. Elokuva kuvaa Iranin lähihistoriaa ja nykytilaa, mutta myös naisten asemaa ja elämää, maanpakolaisuutta, uskoa ja uskonnollisuutta, sotaa ja aikuiseksi kasvamisen vaikeutta.

Nader ja Simin: Ero (Iran 2011)

Ohjaus: Asghar Farhadi

Kesto: 123 min

Aihe: Elokuva on kuvaus teheranilaisesta avioparista, joka on keskiluokkainen ja maallistunut. Elokuva kuvailee iranilaisen yhteiskunnan olennaisia piirteitä perhesuhteiden ja -jännitteiden kautta. Se käsittelee myös lasten, aikuisten ja vanhusten asemaa sekä eettisiä kysymyksiä.

Menneisyys (Ranska, Italia, Iran 2013)

Ohjaus: Asghar Farhadi

Kesto: 130 min

Aihe: Draamaelokuva kuvaa monimutkaisia perhesuhteita monikulttuurisessa Ranskassa. Tarina avautuu vähitellen kuin dekkari. Ennen kaikkea elokuva kertoo ihmisyydestä, ihmissuhteiden vaikeudesta ja menneisyydestä, jonka kanssa välit pitäisi saada selviksi.

Taxi Teheran (Iran 2015)

Ohjaus: Jafar Panahi

Kesto: 82 min

Aihe: Elokuva on kokonaan kuvattu taksin sisältä. Ohjaaja Jafar Panahi näyttelee itse taksinkuljettajaa, joka ottaa kyytiin ihmisiä. Asiakkaiden keskustelujen välityksellä käydään läpi Iranin ajankohtaisia teemoja esimerkiksi sananvapaudesta ja moraalista.

Kolme naista (Iran 2018)

Ohjaus: Jafar Panahi

Kesto: 96 min

Aihe: Elokuvasssa ohjaaja Jafar Panahi saa itsemurhaviestin työltä, jota ei päästetä elokuvakouluun. Panahi lähtee syrjäseudulle ystävänsä kanssa tapaamaan tyttöä. Panahi on tehnyt elokuvan salaa Iranin syrjäseudulla, koska häneltä on kielletty elokuvien tekeminen Iranissa. Elokuvaa ei myöskään saa näyttää Iranissa.

Osama (Afganistan, Alankomaat, Japani, Irlanti, Iran 2003)

Ohjaus: Siddiq Barmak

Kesto: 85 min

Aihe: Elokuva kertoo nuoren tytön tarinan kautta naisten asemasta Taleban-hallinnon Afganistanissa.

Mustang (Turkki, Ranska, Saksa 2015)

Ohjaus: Deniz Gamze Ergüven

Kesto: 100 min

Aihe: Kertomus orvoista sisaruksista, jotka elävät ahdasmielisessä vuoristokylässä Anatoliassa. Tyttöjen kasvua naisiksi – ja varsinkin heidän seksuaalista kehitystään – valvotaan tarkoin. Islamilainen tiukka kasvatusta on tytöille kuin vankila.

Vihreä polkupyörä (Saudi-Arabia, Saksa 2012)

Ohjaus: Haifaa Al-Mansour

Kesto: 98 min

Aihe: Nuori tyttö osallistuu *Koraani*-kilpailuun, jotta voisi ostaa itselleen polkupyörän palkintosummalla. Elokuva käsittelee naisten ja miesten eri todellisuuksia Saudi-Arabiassa.

Amerikka

1492 – paratiisin valloitus (Iso-Britannia, Yhdysvallat, Ranska, Espanja 1992)

Ohjaus: Ridley Scott

Kesto: 154 min

Aihe: Ihanteellinen sankarikuvaus Kristoffer Kolumbuksesta Amerikan valloittajana.

The New World (Yhdysvallat, Iso-Britannia 2005)

Ohjaus: Terrence Malick

Kesto: 135 min

Aihe: Elokuvasa kerrotaan intiaaniprinsessa Pocahontasin tarina ja samalla Amerikan uudisasutuksen historiaa.

Amistad (Yhdysvallat 1997)

Ohjaus: Steven Spielberg

Kesto: 152 min

Aihe: Elokuva kertoo tyypilliseen Hollywood-tyyliin tositarinaa perustuvan kertomuksen orjalaivan lastista. Se kertoo samalla ihmisoikeuksista, vapaudesta, veljeydestä ja tasa-arvosta.

12 Years a Slave (Yhdysvallat, Iso-Britannia, Kanada 2013)

Ohjaus: Steve McQueen

Kesto: 134 min

Aihe: Historiallinen draamaelokuva, joka perustuu Solomon Northupin samannimiseen omaelämäkertaan vuodelta 1853. Elokuvasa Solomon on vapaa musta mies, joka siepataan ja myydään orjaksi. Orjuudesta kertova elokuva on paikoin julma ja väkivaltainen.

Viimeinen mohikaani (Yhdysvallat 1992)

Ohjaus: Michael Mann

Kesto: 108 min

Aihe: Perinteinen seikkailuelokuva, jossa on useita valkoisten ja Amerikan alkuperäisasukkaiden kohtaamisia. Elokuvan tapahtumat sijoittuvat 1750-luvun suureen siirtomaasotaan Pohjois-Amerikassa.

Tanssii susien kanssa (Yhdysvallat 1990)

Ohjaus: Kevin Costner

Kesto: 224 min

Aihe: Elokuva ajoittuu Yhdysvaltain sisällissodan aikaan, 1860-luvulle. Luutnantti ystäväystyy alun perin vihollisinaan pitämiensä sioux-intiaanien kanssa ja tutustuu heidän elintapoihinsa.

There Will Be Blood (Yhdysvallat 2007)

Ohjaus: Paul Thomas Anderson

Kesto: 161 min

Aihe: Elokuva näyttää Yhdysvallat öljykuumeen riivaamana maana, jossa uskonto ja raha hallitsevat. Se pohtii moraalien arvoja ja niiden puuttumista. Samalla se on allegoria Yhdysvalloista kansakuntana nykyaikana.

Moottoripyöräpäiväkirja (Argentiina, Brasilia, Peru, Yhdysvallat 2004)

Ohjaus: Walter Salles

Kesto 121 min

Aihe: Che Guevaran ja hänen ystävänsä matka Etelä-Amerikan halki 1950-luvulla.

Jumalan kaupunki (Brasilia 2002)

Ohjaus: Fernando Meirelles, Kátia Lund

Kesto: 130 min

Aihe: Elokuva on raju kertomus Rio de Janeiron slummeista, joissa jatkuvat jengitappelut, aseet ja huumeet ovat arkipäivää.

Afrikka

Kaukaiset vuoret (Yhdysvallat 1990)

Ohjaus: Bob Rafelson

Kesto: 130 min

Aihe: Tutkimusmatkailijat etsivät Niilin lähteitä 1850-luvun Afrikassa.

Afrikan kuningatar (Iso-Britannia, Yhdysvallat 1951)

Ohjaus: John Huston

Kesto: 105 min

Aihe: Humoristinen elokuva ensimmäisen maailmansodan alkupuolelta. Afrikka toimii salaperäisenä ympäristönä rakkaustarinalle lähetystyössä olleen vanhanpiian ja juopon kipparin välillä.

Minun Afrikkani (1985)

Ohjaus: Sydney Pollack

Kesto: 154 min

Aihe: Karen Blixenin elämäntarinassa Afrikka on pitkälti vain romanttisen rakkaustarinan eksoottinen ympäristö.

Jossain Afrikassa (Saksa 2001)

Ohjaus: Caroline Link

Kesto: 144 min

Aihe: Elokuvasa juutalaisperhe joutuu pakenemaan Hitlerin Saksasta Keniaan savannilla. Afrikassa perhe aloittaa uuden elämän. Kulttuurien kohtaamisen vaikeus ja uuteen ympäristöön sopeutumisen ongelmat tulevat elokuvassa hyvin esille.

Huuto vapaudelle (Iso-Britannia 1987)

Ohjaus: Richard Attenborough

Kesto: 157 min

Aihe: Mustan kansalaisaktivistin tarina 1960- ja 1970-luvuilta, jolloin Etelä-Afrikassa harjoitettiin apartheid- eli rotuerottelupolitiikkaa.

Uskollinen puutarhuri (Iso-Britannia, Saksa 2005)

Ohjaus: Fernando Meirelles

Kesto: 115 min

Aihe: John le Carrén romaaniin perustuva trilleri, jossa brittidiplomaatti alkaa selvittää vaimonsa kuolemaa. Elokuvasa tulee ilmi, kuinka lääketeollisuus käyttää köyhiä afrikkalaisia koekaniineina.

Valkoinen masai (Saksa 2005)

Ohjaus: Hermine Huntgeburth

Kesto: 130 min

Aihe: Rakkauselokuva, joka ei yritä eksotisoida Afrikkaa mutta ei myöskään näytä Afrikkaa pimeänä ja vaarallisena maanosana. Kaksi toisilleen täysin outoa elämäntapaa kohtaavat elokuvassa.

Yleisesti aiheesta

Babel (USA, Meksiko, Ranska 2006)

Ohjaus: Alejandro González Iñárritu

Kesto: 142 min

Aihe: Elokuva kertoo episodimaisesti tarinoita ihmisistä Marokossa, Japanissa, Yhdysvalloissa Meksikon rajaseudulla ja Meksikossa rajan toisella puolella. Samalla se kertoo ihmisten välisistä kommunikointi- ja kulttuurimuureista sekä ennakkoluuloista vierasta kulttuuria kohtaan.

Mitä meistä puhutaan (Norja, Saksa, Ruotsi, Intia 2017)

Ohjaus: Iram Haq

Kesto: 106 min

Elokuva kertoo norjalaisesta pakistani-laistaustaisesta nuoresta, joka elää elämänsä kuten muutkin norjalaiset nuoret. Hänen vanhempansa eivät hyväksy norjalaista poikaystävä ja lähettävät tyttärensä Pakistaniin oppimaan kulttuuria ja tapoja.